

PODANIE (275) *sb n*

o oraz a jasne, e pochylone.

sg *N* podanié (26); -é (1), -(e) (25). ◇ *G* podaniã (114); -ã (101), -a (1), -(a) (12); -ã : -a *KromRozm II* (19:1). ◇ *D* podaniu (3). ◇ *A* podanié (55); -é (3), -(e) (52). ◇ *I* podanim (19), podaniem (16); -im *KromRozm III, GroicPorz, BielKron, KwiatOpis, KuczKat, MycPrz, SkarJedn* (2), *StryjKron* (2), *NiemObr* (3); -em *DiarDop, BibRadz, Mącz, SarnUzn* (2), *BiałKat, WujJud, WujJudConf, ModrzBaz, ReszPrz, ZawJeft, ActReg, JanNKar*; -im : -em *CzechRozm* (1:1), *SkarŻyw* (3:1), *WujNT* (2:1); ~ -em (3) *BiałKat, ZawJeft, JanNKar*, -ém (1) *Mącz*, -(e)m (12). ◇ *L* podaniu (19). ◇ *pl N* podaniã (2). ◇ *A* podaniã (19). ◇ *L* podaniãch (2).

Składnia przydawki dopełniającej równoznacznej z dopełnieniem sprawcy: podanie od kogo (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII (z Cn) – XVIII w.

1. *Przekazanie; traditio Vulg, Cn* (231) : Oto małz świãdectwo/ iż nieiãka łãłkã kãpłanom ná świãceniũ dawãna bywa przez podãnie *WujNT* 728.

podanie czego (1): á dekret przerzeczoný/ przezyłki/ rękoiemftwo/ dłuq y pośełsiieý podãnié/ w áktãch opifãny/ kãłsowãc y wpifãc [posesor] powinien *SarnStat* 1168.

Wyrazenie: »podanie jednemu od drugiego« (1): ále by trwãła wfercu wiernych Ewãnielia/ y z vft by kościelnych y kãpłãńkich podãnim iednemu od drugiego przychodzãca/ niewychodziã. *SkarŻyw* 364.

Wyrazenie przyimkowe: »z podania [czyjego]« = z *natchnienia* (1): z podãnia ducha świãtego/ wyftãpił towarzyłz S. Athãnãzego/ Tymotheufz: y rzekł *SkarŻyw* 390.

a. *Następcom* (5) : Iãkã wiãrę S. Woyciech w Polfczce łzczepił: dochowãnie iey ftãteczne y podãnie od miłych á cnych przodków nãłzjch pokãzuie *SkarŻyw* 357, 269.

podanie czego (1): Poniewãłz łã owi bez oycow/ bez przodków/ bez trãdycyi/ y podãnia dziedzictwã y mocy raz od Chryftuãa wziętey. *SkarJedn* 34.

Wyrazenie przyimkowe: »za podaniem [czyim]« (1): to teraz nie z mnieýszã pracã, iãko my, co ná drugim brzegu świãtã miełzkamy, v tychże co go [język łaciński] zã ich przodków podãniem vmieię, dochodzić mułzã. *JanNKar* C2.

W przeni (1) :

Wyrazenie: »podanie z rãk [czyich]« (1): Ale iż to i za podaniem z rãk przodków swych pewnie tak wiemy i w prawiech swobod naszych tak pisane czytamy, że to juź dla dobrego wszytkiej RP [...] ma być w cale zachowano *DiarDop* 113.

b. *Podanie do wiadomości, informacja* (10) :

podanie kogo, czego (2): *LubPs S6 marg*; Zdãło mi fię żebym w podãniu y zãleceniu tey prawdy Kościolã powłzechnego/ nowego łpołobu vżył *WysKaz* 14; [*CorfusDocum* 196].

[*Wyrazenie*: »podanie na rejestrze«: A tich [złoczyńców] ktorichby ieszcze nie dostano podanim ich na rejestrze kazdego z nich maię dostacz a na naznaczeni czas kazdego z nich postawicz y karacz na gardle. *CorfusDocum* 196.]

Wyrażenie przyimkowe: »z podania [czyjego]« (1): Ktorych [pogan] gdy pilnie pytałá Helená/ ledwie fię ieden Iudáz nieiáki nálázł/ ktory z podánia oycow swoich/ o mieýfcu onym gdzie był pogrzebion Chryftus wiedział. *SkarŻyw* 397.

Przen (1) :

Wyrażenie przyimkowe: »z podania [czyjego]« (1): [rozum człowieczy nie może jako anieli] żadney rzeczy iftności/ áni przyczyn/ przez ktore pewne á nye omylne poznánye rzeczy káźdey bywa/ poyąc: ále przez znáki z podánia ímyflow [...] ku vznányu rzeczy káźdey/ iftności y przyczyn yey przychodzić muí *KromRozm III* B6v.

α. *Opinia, zdanie* [czyje; w tym: *G sb i pron* (3), *pron poss* (1)] (4) : *SarnUzn* C7; GDyż nie káždy pochwała cudzego pińania Tákze teź nie przyimuie drugiego podánia. *WierKróc* B3v; *CzechEp* 421.

Wyrażenie przyimkowe: »za podaniem« (1): á to co od cudzoziemcow wypráwiono być nie mogło/ tho oni [tj. *polscy tłumacze Biblii*] z pilnością włánie w tych piśmiech świętych za podánim ich przekládáli. *BibRadz* *5.

β. *Ustanowienie* [czego] (2) :

Wyrażenie: »podanie zakonu« (2): A te obádwá dni kościoł S. każdego roku naboźnie obchodzi [...]. Iáko Zydowie święcili ie ná pámiątkę wybáwienia z Egiptu y podánia zakonu. *WujNT* 402, 541.

c. *Nauka, nauczanie, przede wszystkim w sprawie wiary, zwłaszcza przekazane tradycją* (175) : A wyliczywłfy [*Basilius biskup*] nyektore tákyc podánia y zwyczáyc/ pyta. Z ktoregoź pińmá to mamy *KromRozm II* h4v, g3, í; *CzechRozm* 95v; *SkarJedn* 103 [2 r.], 123, 234; Potrzebá podánia wżywác/ bo niemożem wśzytkiego z pińmá dowodzić. *SkarŻyw* 456, 93 [2 r.], 357, 456 [2 r.]; *CzechEp* 112; *NiemObr* 76, 77; *ReszPrz* 23, 31; *WujNT* 2.Thess 2/15, s. 717; Ale to mówię: że teź wiele tákich iest co niewiedzą, co to iest Orthographia Polfka. [...] Iełfiż podánia nie było: iełfiż czásy potemu nie były, y ludzie coby o to dbáli *JanNKar* D2.

podanie czego (1): O Trádycyách ábo podánium náuki kościelney/ krom pińmá mowi [św. *Epifaniusz*]: [...] *SkarŻyw* 456.

podanie o czym (2): A iż w pirwzym podánium o wftáwie Wiečerzey Páńfkicy słowá Ianá s. były ná plác przytoczone/ tedy teraz nie zdáło fię łłufznie tego mieýfcá powtarzác *RejPos* 82; *WujJudConf* 179v.

podanie czyje [w tym: *ai poss* (74), *G sb i pron* (38), *pron poss* (7), „cudze” (1)] (120): A przedfyę y ten y on [...] podánye álbó wymył ludzki zá słowo boże przyymuye. *KromRozm II* q3v, b3v; *KromRozm III* A4v, E5; PRzypomina Tytułsowi [św. *Paweł*]/ y vczy go o poftánowieniu káplánow/ o duchownym obcowániu/ y o wyftrzegániu od kácerzow/ ktorzy w podániach Zydowfkich nádzieię máią *Leop* RR4v, *Gal* 1/14; *CzechRozm* 100v, 117v; *SkarJedn* 183, 319; *SkarŻyw* 456, 567; Co fię Páwłowych słow dotyczye/ ktory podánia swoie przypomina/ znác iże fię przeciwnicy nie doczytáli/ co dáley ftoi. *NiemObr* 76; Odżywa [!] fię X. Arcybifkup do podánia táiemne⁸⁰ Oycow dawnych. *NiemObr* 82, 74 [3 r.], 77 [3 r.], 82 [2 r.]; Tym kłztałtem doycć możemy náuki Apoftolfkicy/ iefli z ich pińania/ álbó podánia wyfzlá *ReszPrz* 30; *WujNT* 604 marg, 733, 740; *SkarKaz* 43b. Cf »podanie apostołskie«, »boże podanie«, »podanie kościelne«, *Wyrażenia przyimkowe*.

W połączeniach szeregowych (8): *KromRozm II* h2; *KromRozm III* E5; Abowiem iedne rzeczy ná piłmie/ á drugie w Trádycyách álbo w podaniu álbo w wítawie nam święci Apoštołowie podáli. *WujJud* 28v, 160v; *SkarJedn* 319; *CzechEp* 45; *ReszPrz* 75; Lecz byłmy y piłmá nie mieli/ iákož iest ták iálne: lámá Apoštołfka náuká y zwyczaj/ y podanie/ po wíztykiego swiátá kościołách/ przełomić by ten vpor miála. *SkarKaz* 382b.

W charakterystycznych połączeniach: *podanie ciche* (4), *dobre, doktorow, dzierzone, Krystusowe, ludzkie* (2), *obrzędne, ojcowskie (ojcow)* (8), *pańskie, od przodkow* (2), *przyjmowane, starszych* (2), *świeże, tajemne* (2), *uczycielow, zachowane, zakonne, zwyczajne* (4); *podanie chować (zachowywać)* (5), *mieć* (6), *najdować, niszczyć, odrzucać (odrzucić)* (4), *oznajmować, podać, pojąć, porównawać, poznać, przyjmować, przypominać (wspominać)* (3), *trzymać* (7), *ukazować, wyliczyć, wziąć* (2); *podania być strożem, dochować, dzierżać się, odstępować, trzymać się* (2), *używać* (2); *do podania odsyłać; od podania odstępować, wychodzić; z podania przypominać, wynieść (pość)* (2); *podaniem gardzący (wzgardzić)* (2), *umocniony; z podaniem zgadzać się* (2); *na podaniu gruntować się, sadzić się; o podaniu wiedzieć* (2); *przy podaniu trwać; w podaniu nadzieję mieć, najdować, podać, rrwąć, zamykać się.*

Wyrażenia: »podanie apostolskie, apostołow« [szyk 53:9] (59:3): A przeto nye ták piłmá/ yáko wítneho y íchego zwyczajnego podánya Apoštołfkyego/ yáko práwego á ílczyrego flowá Bożego dżyerżec fy e mocnye mamy. *KromRozm II* n3v, h2, t4 marg, v4v, y2; co było nye tylko przeciwko połpolitemu zwyczajowi á záchowányu kołcyoła krzełciyáńfkyego/ ále y przeciw podányu ápoštołfkyemu *KromRozm III* Pv, Ov [2 r.]; *WujJud* 1v, 28v, 29v, 135, 156 (9); *WujJudConf* 4 marg, 155v, 157, 177v, 179v; Heretyk przeto w kościele nie iest/ áni zá Biskupá poczytán być może: iż podáním ś. Ewánieliey y Apoštołow wzgárdziwłzy/ po zadnym niewłtepuiąc/ lam siebie poštáwił. *SkarJedn* 32, 123, 238, 397; *SkarŻyw* 58, 299, 363; *NiemObr* 75, 77 [2 r.]; *ReszList* 190 [2 r.]; *WujNT* 298, 452, 717; *SkarKaz* 275b, 382b. Cf »wedle podania apostolskiego«, »z podania apostolskiego«.

»boże podanie« (2): á ktołz o tych niezbożnych ludziach to przyrzecze/ żeby oni y lámo dziełięcioro przykazanie zá Boże podanie mieli? *CzechRozm* 101, 186v.

»podanie kościelne, Kościoła« [szyk 9:3] (7:5): *KromRozm I* K3v, M3v; *KromRozm III* A4v [2 r.]; *WujJud* 157v; A ták podanie kościelne godne być wiary rozumieymy. *SkarŻyw* 93, 456 marg; *ReszPrz* 75. Cf »wedle podania Kościoła«, »z podania Kościoła«.

»podanie ustne, mowne« [szyk 8:7] (14:1): Wíłyfłtko fy e v was nyechay wtciwye á porządnye dżyeye. Yáko to wtciwye á porządnye? nye náduyemy o tym piłmá/ áni wítneho podánya *KromRozm II* h2v, g3, h2, h2v, iv, n3v, v3v, y2; bo fie Trádycye ná lámym mownem podaniu gruntuia *WujJud* 30; *NiemObr* 77, 82; *SkarKaz* 43b. Cf »z podania ustnego«.

Szeregi: »nauka (jako) i (a) podanie« [szyk 10:5] (15): *KromRozm II* t4 marg, v4v; Náuczże mye yełłcze/ yákoś wczorá obyecał/ poznać ten kołcyoł y náukę á podánya yego *KromRozm III* A4v, A4v [2 r.]; *WujJud* 135; *SkarJedn* 112, 123; *ReszList* 190 [2 r.]. Cf »wedle podania i nauki«, »z podania i nauki«. [Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.]

»tradycja (a. traditio) to jest (a(1)bo, i, a) podanie« [szyk 12:10] (22): Widzę ná co godźicie/ ábyście tym ípofobem Trádycye y podania Apoštołfkie/ ktore nie łá w Bibliey opifáne/ odrzucili. *WujJud* 28v, 28v, 29v, 157, 157v, 186v; *SkarŻyw* 93, 456; *NiemObr* 74; Skąd zaráz widźcieć możećie/

onę drugą mocną Bálztę náuki kościoła Bożego/ *Traditionem*/ to ieft/ podanie *ReszPrz* 22; *WujNT* 717, 740. Cf »według podania albo tradycyjej«, »z podania i tradycyjej«. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»podanie i (a, a(l)bo) ustawa« [szyk 5:5] (10): *KromRozm I* K3v; *KromRozm II* g3v, y2; Bowiem flyźleście o zachowaniu moim niegdy w żydowftwie zemci náder przeffádował kościół Boży/ [...] y brale^m pomnożenie w żydowftwie nád wiele rowiennikow moich w narodzie moim/ dáleko więtfzym miłofnikiem będąc oycowfkich moich vftaw/ á podánia [*paternarum mearum traditionum*]. *Leop Gal* 1/14; *WujJud* 4 marg, 167v, Ll3; *WujJudConf* 177v; *CzechEp* 131; Ták teź Kátholikom włafna ieft/ podanie y vftawy oycow świętych y mowy w kościele zwyczáyne chowác *WujNT* 733. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*]

Wyrażenia przyimkowe: »wedle (a. wedla, a. według) podania« = *iuxta a. secundum traditionem Vulg* (18): Opowýdamy wam brácya w imyę páná náffego Yezu Kryftá/ ábyfcye fye odłączáli od káždego brátá chodzącego nyerzádnye á nye wedle podánya/ ktore od nas wýyeli. *KromRozm II* g3v; *CzechEp* 30; *WujNT* 2.Thess 3/6.

~ *wedle podania czyjego* (5): *KromRozm II* c2, n4; Cić niebożeta mówia/ íami niewiedzác co/ á to wedle podánia Przodkow fwyh *CzechRozm* 69; *ReszPrz* 53; *WujNT* Mar 7/5.

W charakterystycznych połączeniach: (nie) *wedle podania chodzić (chodzący)* (5), *mówić, pościć* (2), *rozumieć (rozumiany)* (2), *wierzyć* (3), *wykładać, wyznawać, zebrać; wedle podania czartowskiego, doktorow, Pana Krystusa, przodkow, starszych* (2), *uczniow.*

Wyrażenia: »wedle podania apostolskiego« [szyk 5:2] (7): *WujJud* 22 [2 r.], 193, Nn; *WujJudConf* 1v, 22; My (práwi) poft czterdzieści dni/ według podánia Apoftolfkiego/ raz w rok/ czáfu nam przyftoynego pościmy. *WujNT* 16.

»wedle podania Kościoła« (1): tákó ye [*Pismo Św.*] teź nye wedle náffego/ áni czyyego inego zdánya/ ále wedle podánya tegoż kofcyoła rozumyeć [...] mamy *KromRozm II* t3v.

Szeregi: »wedle podania i nauki« (1): ábyfmy wedle Apoftolfkiego podánia y náuki Ewángeliey í. iedno Boftwo/ Oycá y Syná y Duchá święte⁸⁰ w iednym á rownym Mágeftacie wyznawáli *WujJudConf* 22.

»według podania a(l)bo tradycyjej« [szyk 3:1] (4): Widźifz że y wedle Apoftolfkiego podánia álbo Trádycyey/ nietylko wedle Pífmá wierzyć mamy *WujJud* 22, ktv; *ReszPrz* 53; *WujNT* 718 marg. ~

»z podania« (40): Z ktoregoż pífmá to mamy? Izali nye z ofobliwego á táyemnego podánya? *KromRozm II* h4v; *SkarŻyw* 364, 456; *CzechEp* 71.

~ *z podania czyjego* (12): *KromRozm II* c2v [2 r.]; *OrzList* i2v; Abowiem w Bibliey íą dwoiákie kfięgi/ iedny ktore z dawnych lat oprocż wízech wíporow w vcźciwości miano/ íako ty ktore íą práwie z íáfego podánia Pánfkiego *BibRadz* *5v; *SkarŻyw* 362, 422, 535; *CzechEp* 118; *NiemObr* 82, 145; *WujNT* 7; íż comkolwiek tu pífał/ pófzło to nie z żadney áni waśniey/ áni teź przyiáźniey/ áni z cudzego podánia [...] Alem to vcźynif naprzod z íákiegoś pobudzenia Páná Bogá íwego *PowodPr* 84.

W połączeniach szeregowych (3): *KromRozm II* t3v; *WujJud* 159; Co wízytko z pífmá í. płynie/ á nie z żadnych vftaw/ náuk/ y podánia ludzkiego. *CzechEp* 118.

W charakterystycznych połączeniach: z podania cichego, cudze, domowego, ludzkiego, ojców (2), osobliwego, pańskiego, pisanego, przodków, starszych (2), świętych, tajemnego (2), wziętego, zwyczajnego (2); z podania być (4), czynić potrzebne, dostać, dowieść, mieć (6), mówić, odebrać, (na)pisać (2), podać, pość (przyć) (2), przyjąć (3), nie przypuszczać, rozumieć, używać (2), wiedzieć (2), wzięć (wzięty) (4), zwać.

Wyrażenia: »z podania apostolskiego« [szyk 13:3] (16): *KromRozm II* f4, h4, t3v; Tákci powyedąyá Lutheranowy/ ktemu to wyodac/ iżby tá władza y zwirzchność z vftawy ludzkyey/ á nye od páná Kryftulá áni z podányá ápoftolŕkyego byłá. *KromRozm III* O8v; Co iż z podánia Apoftolŕkiego przyfzłó/ vczy Kościół święty *KuczKat* 240; *WujJud* 159, 167v, 170, 193 marg, Nnv; *KarnNap* B3; *SkarŻyw* 337, 442; *ReszPrz* 95, 101; *LatHar* 81.

»z podania Kościoła, kościelnego« (2:1): A fładze wyelz iż to fą prawdziwe Ewángelie/ ktore mamy? [...] yedno z podányá kołcyoła póspolitego *KromRozm I* K3v; *WujJud* 43v, 44.

»z podania ustnego« [szyk 2:1] (3): co on bez pińmá z podányá vftnego/ álbo też cíchey íprawy páńfkyey álbo Apoftołow yego przyyáł *KromRozm II* t3v, t3v; *KromRozm III* A4v.

Szeregi: »z podania (jako) i (a) (z) nauki« [szyk 3:1] (4): Ani fye to rozumye o S. Lukáfá Ewányeliey/ yáko chcą nyektorzy/ Yákoby yá Lukáfz z podányá y náuki yego pińał. *KromRozm II* c2v, f4; *WujJud* 170; *KarnNap* B3.

»z podania i powieści« (1): Bo Márek S. y Lukáfz S. fami áni widzieli Páná náznego/ o którym pińzą: áni słucháli słowá z vft iego: ále tylko ie z podánia y powieści mieli. *SkarŻyw* 364.

»z podania i (a, albo) (z) tradycyjej« [szyk 4:2] (6): *WujJud* 43v, 44; *SkarŻyw* 364 [3 r.]; Y przetoż ie fłufznie kościół wfzytek [...] z trádiciey á podánia ftráfznych/ zdawná krolmi zowie. *WujNT* 7. ~

»za podani(e)m« (2): Przeto zá podánim świętym/ záwždy to záchowano było/ áby Krztu nikomu niedawano/ áżby pierwey był ípytan/ iefliby sie chćiał krzćić. *KuczKat* 135; *ReszPrz* 57.

d. *Projekt, wniosek, propozycja, zwłaszcza na piśmie; propositio Calep; conditio JanStat* (36) : Posłowie obaczywając nieznośność tego podania, na ktore z dobrym summieniem zezwalać nie mogli, namawiali miedzy sobą kondycyje, ktore by pobożniejsze były *Diar* 44; przyszli do posłow pan wojewoda kaliski Zborowski i pan Kanclerz, poprawę czyniąc tego podania od panow, ktore w sobotę posłom opowiedzieli byli. *Diar* 54, 41, 51, 54; *DiarDop* 118; Ale te wszystkie mowy y podania ktore za okazyą bez pochyby się rozwiódą, Natym iednym fundamencie sadzić się muszą ktory założyć potrzeba. *ActReg* 149, 75, 148; *Calep* [862]b; Proszę o twoię siołtrę zá fyná fwoiego, Odstępując pófágu: [...] (–) o Boże iáko to Známienite podánie. *CiekPotr* 39, 57.

podanie czego (4): *LibLeg* 11/175; Ktorzy [komicy dawni] [...] O rzeczy, y podánie ich xtáłtne, niedbájąc, [...] Do mowy póspolitey wierfzow podobności, Nie pátrząc pińáliście *CiekPotrŚredz*)?(4v. Cf *podanie czego komu; czego ku czemu*.

podanie czego komu (1): Ale do wynálezenia/ y podánia rzeczy ludziom/ trzebá człowieká wziętego/ iżby to czo powie/ ízłó w pófłuch. *GórnDworz* C.

podanie czego ku czemu (1): A gdyż w podaniu káżdey rzeczy ku poięćiu wiele ná tym należy/ ták álbo owák czego vczyć *KuczKat* 5.

podanie czyje [w tym: *G sb i pron* (10), *pron poss* (6), *ai poss* (3), „cudze” (1); w tym: *G sb i ai poss* (1)] (19): Aczkolwiek śpodania rad nalfych miedzi poŝly Ziemiŝkami ta bela okolo tego Articulu rozmova, izby ynaczei męzoboiftwa vmyslne. a przigodne. potem teŝ koŝcielne y domove vazone były *ComCrac* 16; Na tę odpowiedź namawiali poŝlowie w niedzielę a rozważając to u siebie, iż było to podanie krolewskie i Rad Koronnych szkodliwsze, aniŝ pirwsze słowne powiedzenie *Diar* 53, 31, 41, 49, 55 [2 r.], 56, 78, 83; (*nagł*) Do tego co ma czyść. (-) Nawięcey temu Bog dał ktory to ma w łobie/ Gdy kto cudze podanie rad vvažy łobie. *MycPrz* I A4v, II C4, D2; *ZapKoŝcier* 1587/68v; *ActReg* 20, 54; *SarnStat* *7v. Cf Wyrażenie przyimkowe.

W połączeniu szeregowym (1): ná wŝyŝtki tráktaty/ podania/ y zámknienia pokoiu [*Et in singulos tractatus, conditiones, et conclusiones pacis JanStat* 885]/ iáko nam poŝyteczného y potrzebného wolnie zwoliliŝmy. *SarnStat* 1105.

W charakterystycznych połączeniach: *podanie cudze*, *IchM*, *krolewskie (KJM)* (2), *panow*, *poselskie* (2), *rad (koronnych)* (3), *rzeczy* (4), *szkodliwsze*, *WM*, *wpisane*, *wyŝsze*, *znamienite*; *podanie poprzysięc*, *powtorzyć*, *przeŝrzeć*, *przyjmować*, *rozsądzić*, *uczynić*, *uvažyć* (2), *wyrozumieć*; *nieznoŝność podania*, *poprawa (poprawić)* (3); *na podanie zgodzić się*, *zwolić*.

Wyrażenie przyimkowe: »za podaniem [czyim]« (2): A ták nye przypuŝczáyac duchowyeńŝtwá ku wolnemu obirányu/ Inadz zá łameyŝe kŝyęŝey podanim/ yeŝli ŝye wedle ŝwego zdánia [...] biŝkupŝtwy ŝłáŝowác *KromRozm III* 18; *ActReg* 149; [*CorfusDocum* 222].

2. *Danie, udzielenie* (13) : ktore obiáwienie iáko ŝławne było/ tho ŝwiádfzy ono poruŝzenie ziemie/ trwogi/ bŝyŝkáwice/ ŝtráchy/ y gromy/ ktore ŝie ná on czás przy podaniu działy. *SarnUzn* C8.

podanie komu czego (2): Dla podania proŝtym bieŝłóŝci [*Ad dandum simplicibus calliditatem*] (a) młodemu vmieiętnoŝci/ y opátrnoŝci. *BudBib Prov* 1/2; á odpuŝty nie inŝe^{so} nie ŝá/ iedno zaŝług pozostáłyŝ ále nieprzebrányŝ Páná náŝzego [...] nam/ iáko iednego ciáłá człónkom/ ŝwiętyŝ ŝpołecznoŝć w Kredzie wyznawáiacym/ podanie y przypíłanie. *LatHar* 286.

Wyrażenia: »dobrowolne podanie« (2): iż częŝciá przez walkę/ częŝciá teŝ przez dobrowolné podanie y ŝpadki po niektórych lennych Kŝiáŝetach/ którzy iá [*ruská ziemię*] międy ŝię ná róŝné częŝci byli rozŝtárgnęli *SarnStat* 1057, 1168.

»w moc podanie« (1): Mancipatio. Est genus venditionis inter solos cives Ro(manos) usitatum fieri solitum solenni quodam ritu – W mocz podanie *Calep* 634a.

a. Wręczenie (7):

podanie czego (4): Obyczay zdawania Imienia ŝtoięcego przes włożenie czapki álbo podanie ŝieloney rozgi. *GroicPorz* nn3v; Ieŝli tu w tym podaniu tych Kŝiáŝ/ áni ŝwiátoŝci/ áni táiemnice ŝadnéy niemáŝ/ tedy tákó Królowi té Kŝięgi wŝiáć od Káŝłaná przyŝtoi/ iáko y od koŝdého iného człónieká. *OrzQuin* T3; *StryjKron* 667 marg. Cf Wyrażenie.

Wyrażenie: »w rękę podanie [czego]« (1): Olŝma [częŝć] ná pámieć przywodŝi [...] trŝciny w rękę podanie/ poŝmiewiŝká pełne. *LatHar* 318.

α. O Komunii Św. (3) : Bo rozumieŝŝ/ iż máŝ chlebá od Chryŝtuŝá tákŝe y winá podanie: á z podaniem ŝłowá vkázuiáć/ co był ón chłéb/ którego vŝywałi: y wino/ które pili. *BiałKat* 291.

podanie czego (2): *BiałKat* 291; A iuz tego w then čás proftym chlebem y proftym winem zwąć nie możymy iedno [...] dziwną táiemnicą podánia ciáá y krwi iego śwítey. *RejZwierc* 197.

3. *Danie we władzę; deditio Modrz* (19) :

podanie czyje [w tym: *G pron* (1), *ai poss* (1), *pron poss* (1)] (3): Ten Powiáćik w mocy Iego K.M. Polłkiego etc. zá podánim ich włádnym był. *KwiatOpis* B, B2v; *ZawJeft* 18.

Przen [czego] (1) : [Niemoc mowi:] Ieftem połtem od śwey pániey śmierci/ S ktorey mocy nikt śie nie wywierci. Alternatą zdrowie łemną chodzi/ Zadny przez nas nigdy śie nie rodzi. Ná mie przyźło twych człónkow podanie Przeto śtękay toć ieft me kochánie. *BielKom* C7v.

a. *Poddanie (się), kapitulacja* (15) : [Walaski wojewoda] Roháthyn przez podanie wzyął y śpálił *BielKron* 406v; Ták wziął Wárnę [Władysław] podánim/ á śwymi oładził *StryjKron* 602, 447, 597, 602, 712, 717, 787.

podanie czego (3): Wzięłá potym Litwá co byli ná Zamku z Polaki do trzech dni przymierze/ iżby śie rozmyślili y nárádzili wtym czáśie o podánim Zamku *StryjKron* 572, 738. Cf *podanie czego komu*.

podanie czego komu (1): Też nieczyni nikogo wolnym od męki/ wydanie á zdrádzictwo Oyczyzny śwey/ podanie Miałt/ Zamkow nieprzyacielom/ ktoźkolwiek by był tákim. *GroicPorz* ii.

podanie czyje [G sb] (2): *BielKron* 407; w ten čás też Litewłkie zagony Ratno Polski Zamek przez podanie Ruśi wzięli *StryjKron* 572.

Wyrażenie: »dobrowolne podanie« (3): *BielKron* 407; Krolom y innym zwierzchnym Pánom/ ták bitwą iáko y dobrowolnym podánim zwyciężonym/ ábo folguią/ ábo wždy mniejszey frogości nád nimi wzywáią niżli záśłużyli *ModrzBaz* 107v; *StryjKron* 170.

4. *Wydanie plonów; przen* (1) : iże z Oštu nie bywa Fig/ áni s ćirnia iágod/ ále drzewo złe owoc zły dáie. [...] Pirwłzy tedy owoc zły s tey náuki pochodzi zá thym podánim *SarnUzn* G8v.

5. *Wyrażenia o rożnych znaczeniach* (10) :

»podanie drogi« [w tym: *komu ku czemu* (1)] = *nastřęczenie okazji; danie przykłádu* (2): Poruczám tho potym komu inźzemu młódszemu piłác zá gotowym podánim drogi *BielKron* 476; Flabellum per translationem, Podanie komu drógi álbo przicziny ku zwádzie. *Mqcz* 129a.

»podanie [= wydanie] głósu« (1): Vkopáią doł w rowni/ włożá weń Bęben [...] / ná świthaniu położy ieden vcho ná bębnie/ tam on bęben poda znák/ gdy śie ziemiá trzęfie/ obaczy według podánia głófu z bębná one^{gº}/ álbo iáko ich [nieprzyjaceli] wiele/ iáko dáleko nieprzyaciel ieft *BielSpr* 68v.

»podanie ręki« [w tym: *komu* (1)] (3): *GroicPorz* v3 [2 r.]; Fidem et dextram porrigere, Przirzec komu co podaniém ręki *Mqcz* 84a.

»podanie ręki« = *pomoc* (1): Abowiem ia w proftóci śwey trwam oczekawáiąc podánia miłofierney ręki twoiey *RejPs* 62v.

»podanie tyłu« = *ucieczka* [szyk 2:1] (3): Gdy śie ták zámiełzáło włzytko woysko było/ oštátek ludu miał śie ku podaniu tyłu. *BielKron* 308, 267; Tergiversatio, Opieranie/ trwożenie/ śpachnienie/ podanie tyłu. *Mqcz* 450a.

*** *Dubium* (1) : Owłzem w tey główney rzeczy trzeba śie oględáć/ A mowy włzech s podánim s pilnością rozbieráć. *MycPrz* I A4v.

Synonimy: **1.b.** *obwieszczenie, ogłoszenie*; **c.** *nauczanie, nauka*; **d.** *propozycja, wniesienie*; **2.a.a.** *udzielenie.*

Cf **PODAĆ**

KW, MM